

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS DĖL SAUGIOS SAVIVALDYBĖS KONCEPCIJOS PATVIRTINIMO

2011 m. vasario 17 d. Nr. 184
Vilnius

Įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008–2012 metų programos įgyvendinimo priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. vasario 25 d. nutarimu Nr. 189 (Žin., 2009, Nr. [33-1268](#)), 3 lentelės „Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008–2012 metų veiklos strategijos nuostatų įgyvendinimo priemonės“ 244 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

1. Patvirtinti Saugios savivaldybės koncepciją (pridedama).
2. Rekomenduoti savivaldybėms atsižvelgti į šiuo nutarimu patvirtintos koncepcijos nuostatas vykdant veiklą, susijusią su gyventojų saugumo stiprinimu.

Ministras Pirmininkas

Andrius Kubilius

Vidaus reikalų ministras

Raimundas Palaitis

SAUGIOS SAVIVALDYBĖS KONCEPCIJA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Saugios savivaldybės koncepcija (toliau – Koncepcija) nustato saugios savivaldybės aplinkos kūrimo tikslus, uždavinius, saugios aplinkos savivaldybėje kūrimo kryptis (toliau – saugios savivaldybės kūrimo kryptys), saugią savivaldybę apibūdinančius kriterijus (toliau – saugios savivaldybės kriterijai), reglamentuoja Koncepcijos įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą. Koncepcijoje apžvelgiama gyventojų saugumo būklė, tarptautinė saugios gyvenamosios aplinkos kūrimo patirtis.

2. Koncepcijoje vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatyme (Žin., 1998, Nr. [115-3230](#); 2009, Nr. [159-7207](#)), Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatyme (Žin., 1994, Nr. [60-1183](#)) ir kituose įstatymuose.

3. Rengiant Koncepciją vadovautasi Vidaus reikalų ministerijos kasmet atliekama Nacionalinės nusikaltimų prevencijos ir kontrolės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. kovo 20 d. nutarimu Nr. IX-1383 (Žin., 2003, Nr. [32-1318](#)), nuostatų įgyvendinimo savivaldybėse analize, Teisės instituto 2008 metais atliktu tyrimu „Saugumo miestuose užtikrinimo problemos“, tarptautinės organizacijos Europos saugumo miestuose forumo (*European Forum for Urban Safety* (EFUS)) atlikta tarptautinės gyventojų saugumo stiprinimo savivaldybėse patirties analize, Koncepcijoje nurodytais Jungtinių Tautų Organizacijos dokumentais, Kanados ir Jungtinės Karalystės gerąja patirtimi.

II. PADĖTIES APŽVALGA

Gyventojų saugumo būklė savivaldybėse

4. Viena svarbiausių gyventojų nesaugumo priežasčių – nusikalstamos veikos. Nusikalstamų veikų žinybinio registro duomenimis, išskirtinos šios 2006–2009 metų kriminogeninės būklės Lietuvoje tendencijos:

4.1. Nusikalstamų veikų daugiausia padaroma tose savivaldybėse, kuriose daugiau miestų (ypač miestų, kuriuose didelis ekonominis aktyvumas, ar kurorto statusą turinčių miestų). Apie tris ketvirtadalius visų nusikalstamų veikų padaroma miestuose.

4.2. Tiek miestuose, tiek kaimo gyvenamosiose vietovėse dažniausios nusikalstamos veikos – turtinio pobūdžio.

4.3. Kaimo gyvenamosiose vietovėse dažniau registruojami nužudymai (100 tūkst. kaimo gyvenamųjų vietovių gyventojų tenka 10–11 nužudymų, miesto gyventojų – 7–8 nužudymai). Miestuose dažniau registruojamos vagystės ir ypač plėšimai (100 tūkst. miesto gyventojų tenka 3–4 kartus daugiau plėšimų negu kaimo gyvenamosiose vietovėse).

5. Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos duomenimis, išskirtinos šios tendencijos, susijusios su eismo įvykiais, gaisrais ir kitais ekstremaliaisiais įvykiais:

5.1. 2007–2009 metais daugiau kaip 40 procentų visų užregistruotų eismo įvykių įvyko 5 didžiuosiuose Lietuvos miestuose (Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje), tačiau žuvusiųjų per juos tik 15–17 procentų visų žuvusiųjų per eismo įvykius;

5.2. 2007–2009 metais kaimo gyvenamosiose vietovėse per gaisrus žuvo daugiau žmonių nei miestuose (kaimo gyvenamosiose vietovėse žuvo 471 žmogus, miestuose žuvo 298 žmonės);

5.3. kilus gaisrui ir įvykus kitam ekstremaliajam įvykiui, miestų gyventojai policijos įstaigų ir priešgaisrinių gelbėjimo tarnybų pagalbos sulaukia kur kas greičiau nei kaimo gyvenamųjų vietovių gyventojai.

6. Gyventojų saugumo jausmui ir būklei savivaldybėje darantys įtaką veiksniai:

6.1. Apleisti ir neprižiūrimi namai ir viešosios vietos, šiukšlynai, prastai apšviestos arba visai neapšviestos gatvės.

6.2. Susilpnėję socialiniai ryšiai tarp gyvenamųjų vietovių bendruomenės narių ir kartu silpnėjanti socialinė kontrolė, silpnėjanti gyvenamųjų vietovių, ypač miestų, bendruomenės narių atsakomybė už aplinką ir tai, kas joje vyksta.

6.3. Neatliekamas visapusiškas gyventojų saugumo poreikių vertinimas planuojant teritorijas ir projektuojant statinius.

6.4. Miestų gyvenamųjų zonų, kuriose gyventojai dėl ekonominių ir socialinių aplinkybių, turinės diferenciacijos, migracijos, etninės priklausomybės pasiskirsto į tam tikras bendruomenes, formavimasis. Daugiau saugumo problemų kelia procesai, kai tam tikrose miestų gyvenamosiose zonose formuojasi mažas pajamas turinčių ir mažiausiai socialiai apsaugotų gyventojų sluoksniai. Dalis jų yra asocialūs, linkę nusikalsti asmenys, kurie sunkiai integruojasi į visuomenę, nelinkę keisti gyvenimo būdo.

Pasirengimas vykdyti gyventojų saugumo stiprinimo priemones savivaldybėse

7. Teisės aktai sudaro pakankamą teisinį pagrindą plėtoti gyventojų saugumo stiprinimo veiklą savivaldybėse:

7.1. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (Žin., 1994, Nr. [55-1049](#); 2008, Nr. [113-4290](#)) 6 straipsnio 34 punkte nustatyta savarankiška savivaldybių funkcija – dalyvavimas, bendradarbiavimas užtikrinant viešąją tvarką, kuriant ir įgyvendinant nusikaltimų prevencijos programas, o šio įstatymo 7 straipsnio 3 ir 4 punktuose nustatytos valstybinės (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijos – civilinė ir priešgaisrinė sauga.

7.2. Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo 14 straipsnyje nustatyta, kad savivaldybės administracijos direktorius, atlikdamas savivaldybei valstybės perduotą civilinės saugos organizavimo funkciją, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka vykdo ekstremaliųjų situacijų prevenciją, taip pat užtikrina galimų ekstremaliųjų situacijų

savivaldybėje prognozavimą, organizuoja savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plano rengimą ir viešąjį svarstymą, organizuoja savivaldybės gyventojų švietimą civilinės saugos klausimais ir atlieka kitas su civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

7.3. Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatymo (Žin., 2002, Nr. [123-5518](#)) 9 straipsnyje nustatyta, kad savivaldybių institucijos, įgyvendindamos šį įstatymą, dalyvauja vykdant gaisrų prevencijos, gesinimo ir tyrimo programas, teikia Valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnams informaciją, reikalingą gaisrų prevencijos priemonėms įgyvendinti, ir pagalbą vykdant švietimą priešgaisrinės saugos srityje, organizuoja savivaldybės gyventojų švietimą priešgaisrinės saugos klausimais, skatina savivaldybės gyventojų, asociacijų, savanorių ugniagesių veiklą priešgaisrinės saugos srityje, pagal kompetenciją savivaldybės teritorijoje įgyvendina priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus ir kitas gaisrų prevencijos priemones.

7.4. Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. kovo 20 d. nutarimo Nr. IX-1383 3 straipsnyje rekomenduojama savivaldybėms, vadovaujantis Nacionalinės nusikaltimų prevencijos ir kontrolės programos nuostatomis, rengti ir įgyvendinti nusikaltimų kontrolės ir prevencijos programas.

8. Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio miestų savivaldybių administracijose veikia specializuoti administracijos padaliniai (departamentas, tarnyba, skyriai, poskyriai), atliekantys viešosios tvarkos ir (ar) civilinės saugos užtikrinimo funkcijas (toliau – viešosios tvarkos ir (ar) civilinės saugos funkcijos). Kitose savivaldybėse viešosios tvarkos ir (ar) civilinės saugos funkcijos paskirstytos kitiems savivaldybės administracijos padaliniais ar specialistams (aplinkos apsaugos, socialinės paramos, vaiko teisių apsaugos ir kitiems). Taigi neužtikrinama, kad minėtos funkcijos būtų atliekamos nuosekliai ir kryptingai.

9. Vertinant Nacionalinės nusikaltimų prevencijos ir kontrolės programos 2007–2009 metų įgyvendinimo priemonių plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 8 d. nutarimu Nr. 806 (Žin., 2007, Nr. [90-3575](#)), 35 priemonės įgyvendinimą, reikia pažymėti, kad savivaldybėse sudaromos kolegialios nusikaltimų prevencijos ir kontrolės institucijos (komisijos, tarybos ir panašiai), kurių veikloje dalyvauja ir socialiniai partneriai. Prie šalies teritorinių policijos įstaigų veikia visuomeninės tarybos, kurios buria savivaldybių institucijų ir visuomenės atstovus gyventojų saugumo problemoms savivaldybėse spręsti. Sudaromos ir kolegialios institucijos tam tikroms nusikaltimų prevencijos sritims koordinuoti. Siekiant spręsti nepilnamečių nusikalstamumo problemas, savivaldybių administracijose sudarytų prevencinio darbo grupių veikloje kartu su savivaldybių administracijų atstovais kaip socialiniai partneriai dalyvauja teisėsaugos institucijų, socialinių paslaugų, sveikatos priežiūros ir švietimo įstaigų atstovai.

10. Savivaldybėse pagalbą asmenims, nukentėjusiems nuo nusikalstamų veikų, teikia savivaldybių administracijų teisės, socialinės paramos, vaiko teisių apsaugos skyriai, taip pat socialinių paslaugų įstaigos ir nevyriausybinės organizacijos.

11. Remiantis Vidaus reikalų ministerijos atliktos Nacionalinės nusikaltimų prevencijos ir kontrolės programos nuostatų įgyvendinimo 2007–2009 metais savivaldybėse analizės duomenimis, išskirtini šie savivaldybėse vykdomų saugios aplinkos kūrimo, viešosios tvarkos palaikymo ir gyventojų saugumo stiprinimo, nusikaltimų prevencijos, socializacijos programų ir priemonių planų (toliau – programos) bruožai:

11.1. Teigiami aspektai:

11.1.1. programos rengiamos visose savivaldybėse, taip užtikrinama, kad aktualios problemos būtų sprendžiamos visoje šalyje;

11.1.2. rengiant programas bendradarbiaujama su teritorinėmis policijos įstaigomis, Valstybine priešgaisrine gelbėjimo tarnyba, švietimo ir ugdymo įstaigomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, gyvenamųjų vietovių bendruomenėmis ir kitais subjektais, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai susiję su gyventojų saugumo užtikrinimu ir (ar) stiprinimu ir dalyvauja įgyvendinant programas (toliau – suinteresuoti subjektai);

11.1.3. kai kurios programos – kompleksinės, jose planuojamos priemonės viešajai tvarkai, gyventojų saugumui, nusikaltimų prevencijai, jaunimo socializacijai ir resocializacijai, socialinei pagalbai užtikrinti;

11.1.4. rengiant programas, planuojamos ir skiriamos lėšos joms įgyvendinti;

11.1.5. dalis programų tvirtinama keleriems metams, taip užtikrinama jų svarba ir tęstinumas.

11.2. Trūkumai:

11.2.1. dažnai apsiribojama viena ar keliomis programomis, skirtomis konkrečiai socialinei problemai spręsti (pavyzdžiui, narkomanijos prevencijos ar socializacijos), jose nenustatoma prioritetų ir kitų svarbių gyventojų saugumui sričių (viešosios tvarkos priežiūros, nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų viešosiose vietose prevencijos ir panašiai), programos įgyvendinamos tam tikroje gyvenamojoje vietovėje, o ne visoje savivaldybėje (pavyzdžiui, tam tikra projektinė veikla vykdoma tik kai kuriose savivaldybės mokyklose);

11.2.2. bendradarbiavimas rengiant ir įgyvendinant programas kartais apsiriboja tik lėšų skyrimu institucijų, kurių veikla susijusi su gyventojų saugumo užtikrinimu, funkcijoms atlikti (pavyzdžiui, savivaldybės skiria lėšų policijos įstaigų transporto priemonėms išlaikyti ar degalams įsigyti) ar socialinių partnerių vienkartiniams projektams įgyvendinti pasitelkimu arba rėmimu (pavyzdžiui, organizuojamos pavienės socialinės akcijos);

11.2.3. nesant kompleksinio požiūrio į gyventojų saugumo problemos sprendimą, savivaldybėje kai kurių programų priemonių planavimas ir įgyvendinimas neduoda didesnio bendro efekto, tik iš dalies šalinami gyventojų nesaugumo veiksniai, neužtikrinamas proporcingas ir racionalus lėšų viešajai tvarkai ir gyventojų saugumui stiprinti naudojimas; nesant ilgalaikių, vidutinio laikotarpio ar trumpalaikių gyventojų saugumo stiprinimo prioritetų (tikslų) ir kompleksinių programų, neužtikrinamas savivaldybės institucijų vykdomos gyventojų saugumo stiprinimo veiklos tęstinumas;

11.2.4. dažnai nevertinamas vykdomų programų veiksmingumas, nenustatomi jų įgyvendinimo vertinimo kriterijai.

12. Gyventojų savisauga paprastai organizuojama teritorinių policijos įstaigų ir Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos iniciatyva, plėtojant bendradarbiavimą su savivaldybių institucijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis ir gyvenamųjų vietovių bendruomenėmis. Pagrindinės gyventojų savisaugos organizavimo savivaldybėse formos – saugios kaimynystės projektai (savivaldybių institucijų, teritorinių policijos įstaigų ir gyventojų bendradarbiavimas kuriant saugią gyvenamąją aplinką), policijos rėmėjų veikla (aktyvių ir pilietiškų visuomenės narių veikla, reglamentuota Lietuvos Respublikos policijos rėmėjų įstatyme (Žin., 1998, Nr. [60-1705](#)), pačių gyventojų organizuotos ir savivaldybių institucijų ir teritorinių policijos įstaigų kontroliuojamos gyventojų savisaugos iniciatyvos. Gyventojų savisaugos organizavimas – toliau plėtotina suinteresuotų subjektų veiklos sritis.

III. TARPTAUTINĖ PATIRTIS

13. Visų lygių valdžios, taip pat ir savivaldos vaidmuo kuriant saugią gyvenamąją aplinką tarptautiniuose dokumentuose dažnai apibrėžiamas kaip kompleksinė nusikaltimų prevencijos veikla. Ji priskiriama prie svarbios valstybės veiklos, kuri ne tik labai prisideda prie nusikaltimų užkardymo ir rizikos tapti nusikaltimų auka mažinimo, bet ir apskritai padeda užtikrinti visuomenės saugumą, gerina žmonių gyvenimo kokybę ir skatina valstybių tvariąją plėtrą. Jungtinių Tautų Ekonominės ir socialinės tarybos 1995 metais priimtose Nusikaltimų miestuose prevencijos rekomendacijose (*United Nations, Economic and Social Council, Resolution 1995/9 Guidelines for the prevention of urban crime*) nustatyti bendradarbiavimo siekiant spręsti saugumo miestuose problemas principai. Be kita ko, dokumente pabrėžiama problemų sprendimo vietose (*local approach*) ir visų suinteresuotų institucijų koordinuotų veiksmų pagal integruotą planą svarba.

14. Jungtinių Tautų Ekonominės ir socialinės tarybos 2002 metais priimtose Nusikaltimų prevencijos rekomendacijose (*United Nations, Economic and Social Council, Guidelines for the Prevention of Crime, New York, 2002*) pabrėžiama, kad visų lygių valdžia turi imtis lyderio vaidmens organizuojant prevencinę veiklą. Dokumente siūlomi šios veiklos principai ir priemonės, iš jų paminėtini šie:

- 14.1. kurti kompetentingus, aprūpintus reikiamomis lėšomis administracinius vienetus;
- 14.2. rengti prevencinius planus su nustatytais aiškiais prioritetais ir tikslais;
- 14.3. plėtoti socialinių partnerių bendradarbiavimą;
- 14.4. skatinti visuomenės dalyvavimą – informuoti ją apie jos vaidmenį ir veiklos galimybes.

15. Tarptautinė organizacija Europos saugumo miestuose forumas, remiamas Kanados Vyriausybės ir tarptautinės mokslininkų, valstybės institucijų ir nevyriausybinių organizacijų atstovų darbo grupės, vadovaudamasis Konceptijos 14 punkte paminėtu dokumentu ir gerąja įvairių pasaulio valstybių patirtimi, 2007 metais parengė Saugumo įvertinimo vietos bendruomenėse (savivaldybėse) rekomendacijas (*Guidance on Local Safety Audits*). Šiose rekomendacijose pateikiamas gyventojų saugumo veiklos vietos bendruomenėse

organizavimo mechanizmas, vertinami gyventojų nesaugumo veiksniai ir siūlomos priemonės jiems mažinti.

16. Nemenka Kanados patirtis, kaip užtikrinti bendruomenių saugumą, ir atitinkamų kompleksinių tyrimų išvados gali būti pritaikytos ir Lietuvoje. Otavos universiteto Nusikaltimų prevencijos institutas drauge su šios šalies savivaldybių nusikaltimų prevencijos tinklo nariais (14 savivaldybių) parengė ir 2008 metais išleido Kanados miestų saugumo užtikrinimo strategijų ir praktikos sąvadą (*Making cities safer: Canadian strategies and practices, 2008, Institute for the Prevention of Crime*), kuriame nustatyti savivaldybių gebėjimų įgyvendinti, palaikyti ir stiprinti nusikaltimų prevencijos ir bendruomenių saugumo užtikrinimo savivaldybėse iniciatyvas tobulinimo principai, tarp jų:

16.1. atsakingas vietos valdžios vadovavimas ir bendruomenių saugumo prioriteto prilyginimas kitiems vietos prioritetams;

16.2. nuolatinė valdžios struktūros savivaldybėje veikla bendruomenių saugumo palaikymą derinant su kita veikla, nusikaltimų priežasčių ir sąlygų šalinimo priemonių finansavimas savivaldybėse;

16.3. vietos prioritetų, partnerystės nustatymas, visuomenės ir privataus sektorių įtraukimas;

16.4. veiksmingas žinių ir duomenų naudojimas vietos saugumo problemoms nustatyti, turimiems ištekliams įvertinti, veiksmų planui su aiškiais gyventojų nesaugumo veiksmių šalinimo prioritetais parengti ir įgyvendinti, procesui ir poveikiui stebėti ir vertinti.

17. Įsigaliojusiam 1998 metais Jungtinės Karalystės nusikalstamumo ir viešosios tvarkos pažeidimų įstatyme vietos valdžios institucijoms ir policijai pavesta savo funkcijas atlikti atsižvelgiant į būtinybę padaryti viską, kas pagrįstai gali užkirsti kelią nusikaltimams ir viešosios tvarkos pažeidimams jų teritorijoje. Pagal minėtą įstatymą kiekvienoje savivaldybėje sukurtas partnerystės, skirtos nusikalstamumui ir viešosios tvarkos pažeidimams mažinti, mechanizmas. Jame privalo dalyvauti vietos valdžios institucija, policija ir priešgaisrinės saugos tarnyba. Į tokios partnerystės veiklą paprastai įtraukiamos ir kitos teritorinės valstybės ir vietos valdžios įstaigos, nevyriausybines organizacijos. Partnerystei įgyvendinti vietos valdžios institucijoje suburiama komanda, kuriai vadovauja partnerystės vadybininkas. Pati partnerystė valdoma per kolegialią instituciją (grupe), sudaromą iš partnerystės dalyvių atstovų. Pagrindiniai partnerystės uždaviniai: atlikti situacijos auditą, konsultuojantis su vietos bendruomene, nustatyti svarbiausias problemas ir rengti 3 metų veiklos strategijas ir šių problemų sprendimo planus.

IV. KONCEPCIJOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

18. Konceptijos tikslas – didinti gyventojų saugumą.

19. Konceptijos uždaviniai:

19.1. didinti savivaldybių vaidmenį stiprinant gyventojų saugumą ir šios srities gebėjimus;

19.2. kompleksiškai ir planingai plėtoti savivaldybių veiklą, skirtą gyventojų saugumui stiprinti, atsižvelgiant į tam tikrų savivaldybių bendruomenių poreikius ir interesus, gyventojų saugumo būklę ir kitą savivaldybių specifiką;

19.3. plačiau informuoti gyventojus saugumo klausimais, diegti jiems saugios gyvenamosios pagrindus, didinti gyvenamųjų vietovių bendruomenių vaidmenį kuriant saugią aplinką, skatinti jų aktyvumą ir savanorystę šioje srityje.

V. SAUGIOS SAVIVALDYBĖS KŪRIMO KRYPTYS

20. Įgyvendinant Konceptijos 19.1 punkte nustatytą uždavinį, rekomenduojama:

20.1. įsteigti savivaldybės administracijoje atskirą padalinį (departamentą, skyrių, poskyrį) ar pareigybę, atsakančią už gyventojų saugumo stiprinimo veiklos organizavimą savivaldybėje, arba pavesti tai jau įsteigtam savivaldybės administracijos padaliniiui (toliau – atsakingas subjektas) ir užtikrinti tinkamą atsakingo subjekto veiklą;

20.2. pavesti atsakingam subjektui vertinti gyventojų saugumo būklę savivaldybėje, taip pat inicijuoti, planuoti, koordinuoti ir derinti šią veiklą su savivaldybės veiklos prioritetais;

20.3. organizuoti atsakingo subjekto bendradarbiavimą su suinteresuotais subjektais per suinteresuotų subjektų partnerystės mechanizmą – atitinkamą komisiją, tarybą ar kitą darinį (toliau – komisija, taryba), į kurių sudėtį įeitų savivaldybės administracijos ir suinteresuotų subjektų atstovai.

21. Įgyvendinant Konceptijos 19.2 punkte nustatytą uždavinį, rekomenduojama:

21.1. periodiškai, bendradarbiaujant su suinteresuotais subjektais, vertinti savivaldybės gyventojų saugumo būklę:

21.1.1. vertinti savivaldybės ir jos gyvenamųjų vietovių demografines, ekonomines, kriminogenines, civilinės saugos, visuomenės sveikatos, švietimo charakteristikas, gyvenamųjų vietovių plėtrą vertinti gyventojų saugumo stiprinimo požiūriu;

21.1.2. įvertinti ir naudoti visus turimus informacijos šaltinius (statistinius, tyrimų duomenis, specialistų išvadas, metodinę medžiagą, gyventojų nuomonę, kitokią medžiagą, apibūdinančią gyventojų saugumo savivaldybėje problemas);

21.1.3. atsižvelgti į valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų veiklą, vykdomą siekiant stiprinti gyventojų saugumą, sveikatą, švietimą, gerovę, taip pat programų įgyvendinimo savivaldybėje rezultatus;

21.1.4. nustatyti opiausias gyventojų saugumo savivaldybėje problemas, jų priežastis ir sąlygas, taip pat saugumo požiūriu problemines teritorijas ir asmenų grupes;

21.1.5. įvertinti turimus administracinius, organizacinius, finansinius ir žmogiškuosius išteklius gyventojų saugumo stiprinimo veiklai organizuoti;

21.1.6. rengti vertinimo išvadas gyventojų saugumo stiprinimo veiklos strategijai formuoti, prioritetams nustatyti ir priemonėms planuoti;

21.2. nustatyti gyventojų saugumo stiprinimo tikslus savivaldybių strateginio planavimo dokumentuose ir parengti programas ir (ar) priemonių planus šiems tikslams įgyvendinti, numatyti už jų vykdymą atsakingus subjektus, reikiamą finansavimą, priemonių įvykdymo terminus ir planuojamus pasiekti rezultatus;

21.3. užtikrinti programų ir (ar) priemonių planų kompleksiskumą – siekti, kad programos ir (ar) priemonių planai būtų įgyvendinami visoje ar kuo didesnėje savivaldybės teritorijoje ir spręstų ne vieną konkrečią problemą, bet kuo daugiau problemų;

21.4. užtikrinti, kad rengiant ir įgyvendinant programas ir (ar) priemonių planus dalyvautų suinteresuoti subjektai;

21.5. atlikti nuolatinę programų ir (ar) priemonių planų įgyvendinimo stebėseną, vertinti rezultatus, prireikus programas ir (ar) priemonių planus tikslinti.

22. Įgyvendinant Konceptijos 19.3 punkte nustatytą uždavinį, rekomenduojama:

22.1. nustatyti savivaldybės gyventojų saugumo stiprinimo poreikius, tirti gyventojų nuomonę šiais klausimais, rengti atitinkamas gyventojų apklausas ar kitaip konsultuotis su savivaldybės bendruomenės atstovais;

22.2. periodiškai informuoti gyventojus apie saugumo būklę savivaldybėje ir galimybes dalyvauti gyventojų saugumo stiprinimo veikloje;

22.3. plėtoti gyvenamųjų vietovių bendruomenių atstovų savanorišką veiklą, susijusią su gyventojų saugumo stiprinimu.

VI. SAUGIOS SAVIVALDYBĖS KRITERIJAI

23. Saugios savivaldybės kriterijai dvejopi – apibūdinantys savivaldybės pasirengimą stiprinti gyventojų saugumą ir skirti gyventojų saugumo būklei savivaldybėje įvertinti.

24. Kriterijai, apibūdinantys savivaldybės pasirengimą stiprinti gyventojų saugumą, – kokybiniai ir rodo atsakingų subjektų gebėjimus nuosekliai vykdyti gyventojų saugumo stiprinimo veiklą, o savivaldybės atitiktis šiems kriterijams matuojama teigimu arba neigimu (įsteigta arba neįsteigta, vykdoma arba nevykdoma).

25. Kriterijai, skirti gyventojų saugumo būklei savivaldybėje įvertinti, – kiekybiniai ir rodo nusikalstamų veikų, kitų teisės pažeidimų, eismo įvykių, gaisrų ir kitų ekstremaliųjų įvykių (toliau – nesaugumo veiksniai) dažnį ir turtinės žalos dydį, kitas išraiškas, kurias pasirenka atsakingas subjektas. Šie kriterijai matuojami atitinkamais dydžiais (skaičius (vienetais arba litais) 100 tūkst. savivaldybės gyventojų, skaičiaus pokytis (procentais), palyginti su ankstesniais metais, ir kita), kurie lyginami su šių dydžių vidurkiu visoje Lietuvoje ir (arba) kitose savivaldybėse. Šios lyginamosios analizės pagrindu savivaldybė gali būti laikoma saugi arba nesaugi.

26. Kriterijai, apibūdinantys savivaldybės pasirengimą stiprinti gyventojų saugumą:

26.1. atsakingo subjekto įsteigimas ar paskyrimas;

26.2. Konceptijos 20.3 punkte nurodytos komisijos, tarybos sudarymas;

26.3. gyventojų saugumo stiprinimo tikslų savivaldybių strateginio planavimo dokumentuose nustatymas, programų ir priemonių planų tiems tikslams pasiekti rengimas ir įgyvendinimas;

26.4. atsakingo subjekto, komisijos ar tarybos veiklos rezultatų, programų ir priemonių planų įgyvendinimo efektyvumo vertinimas;

26.5. savivaldybių bendruomenių gyventojų saugumo stiprinimo iniciatyvos.

27. Kriterijai, skirti gyventojų saugumo būklei savivaldybėje įvertinti:

27.1. padarytos nusikalstamos veikos, kiti teisės pažeidimai ar eismo įvykiai, kilę gaisrai ar kiti ekstremalieji įvykiai;

27.2. dėl nesaugumo veiksmų sužaloti ir žuvę asmenys;

27.3. turtinė žala, patirta dėl nesaugumo veiksmų;

27.4. gyventojų nuomonės apklausų, kitokių tyrimų gyventojų saugumo užtikrinimo klausimais rezultatai;

27.5. nedarbo lygis;

27.6. pinigine socialine paramą gaunantys nepasiturintys gyventojai;

27.7. kiti atsakingo subjekto pasirinkti kriterijai.

VII. KONCEPCIJOS ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA IR VERTINIMAS

28. Vidaus reikalų ministerija atlieka Konceptijos įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą:

28.1. kasmet iki einamųjų metų liepos 1 d. Vidaus reikalų ministerija interneto svetainėje paskelbia informaciją apie Konceptijos įgyvendinimo eigą;

28.2. prireikus rengia ir teikia savivaldybėms metodinę pagalbą Konceptijos įgyvendinimo klausimais.
